

Fővárosi Állat- és Növénykert

1146 Budapest, Állatkert krt. 6-12. - 1371 Budapest 5. Pf. 469.

Telefon: (1) 273-4900; telefax: (1) 273-4902

SAJTÓKÖZLEMÉNY

2021-ben is sokat tett az Állatkert a biológiai sokféleségért A biodiverzitás bemutatása és a veszélyeztetett fajok védelme is fontos küldetés

Budapest, 2022. január 2. (vasárnap) – A Budapesti Állatkertben 2021-ben különösen sok kisállat született, s számos ritkulóban lévő, veszélyeztetett állatfajt is sikerült eredményesen szaporítani. Többek között az ázsiai elefántoknál, a vörös pandáknál, a perzsa leopárdoknál, a tarvarjaknál és a szürkenyakú koronásdarvaknál is gyermekáldás volt. A városligeti intézmény a veszélyeztetett fajok szaporítása mellett magával a bemutatással, és a hozzá kapcsolódó ismeretterjesztő munkával is hozzájárul a biológiai sokféleség védelméhez.

A biodiverzitás, azaz az élővilág sokféleségének védelme, megőrzése a XXI. század egyik kulcsfontosságú kérdése. Nemcsak amiatt az ökológiai, genetikai, társadalmi, gazdasági, tudományos, oktatási, kulturális, rekreációs és esztétikai érték miatt, amit a biológiai sokféleség és annak összetevői képviselnek, hanem azért is, mert ezen alapszik a bioszféra működése, és így minden olyan tényező, ami az élethez szükséges. A biológiai sokféleséget fenyegető tényezők így egyszerűen az emberiség létét is fenyegetik, vagyis a biodiverzitás megőrzése mindannyiunk közös érdeke.

Ezért is hívta életre az Európai Bizottság, illetve Virginijus Sinkevičius, a környezettel, az óceánokkal és halászattal kapcsolatos ügyekért felelős uniós biztos az „Együtt a biológiai sokféleségért!” (United for Biodiversity) nemzetközi koalíciót, amelyhez világszerte több száz intézmény, nemzeti park, természettudományi múzeum, tudományegyetem, kutatóközpont, állatkert, nyilvános akvárium és botanikus kert csatlakozott. A résztvevők közös célja, hogy együttes erővel hívják fel a figyelmet a természeti válságra és emeljék fel szavukat az élővilág változatosságának, sokféleségének megőrzéséért.

A Fővárosi Állat- és Növénykert, amely a hazai állatkertek közül elsőként csatlakozott a fenti kezdeményezéshez, világviszonylatban is az első között kezdett el foglalkozni természetvédelemmel, és ezen keresztül a biológiai sokféleség megőrzésével. A városligeti intézmény ugyanis már az első olyan állatkerti tenyésztőprogramban is részt vett, amelyet egy veszélyeztetett faj, nevezetesen az európai bölény megmentése érdekében hívtak életre, még az 1920-as években. A magyar főváros állatkertje azóta is kiterjedt természetvédelmi munkát végez, a veszélyeztetett fajok állatkerti szaporításától kezdve egészen a vadállatmentésig.

A sokféleség bemutatása

A természetvédelem, illetve az élővilág sokféleségének védelme csak akkor lehet sikeres, ha az nem csupán néhány szakember ügye, hanem az egész társadalomé. Ehhez azonban a nagyközönséggel is érzékeltetni kell a sokféleséget, mint az élővilág egyik legfőbb jellemzőjét. A Fővárosi Állat- és Növénykertben már több mint száz éve alapvető cél, hogy ne csak azokat a fajokat és állatcsoportokat mutassák be, amelyek a legtöbb más állatkertben is megtalálhatók, hanem a közönség számára minél szélesebb ablakot tárjanak a biológiai sokféleségre.

Ezért van az, hogy amíg sok más állatkertekben az emlősökön és a madarakon kívül más állatokat csak igen kis számban mutatnak be, addig Budapesten a hüllők, a kétélűek, a halak és a különféle gerinctelenek is jelentős fajszámmal vannak jelen a gyűjteményben. A 2021-es évben a kert látogatói az emlősök 126, a madarak 146, a hüllők 127, a kétélűek 26, a halak 221 és a különféle gerinctelenek 201 fajával, vagyis összesen 847 különböző állatfaj képviselőivel találkozhattak. Ez nemcsak azt jelenti, hogy a hazai állatkertek közül a budapestiben lehet a legtöbbféle állatot látni, hanem a bemutatott állatgyűjtemény fajgazdagsága és változatossága nemzetközi összehasonlításban is kimagaslónak számít.

Ráadásul a városligeti intézmény nemcsak állat-, hanem növénykert is, ahol a bemutatott növényfajok száma valójában még meg is haladja az állatokét, így a biológiai sokféleség bemutatása a növényvilágra is kiterjed.

A fajok bemutatása mellett az Állatkert minden lehetséges módon igyekszik felhívni a nagyközönség figyelmét azokra a veszélyekre is, amelyek a biodiverzitást fenyegetik. Az egyes állatfajokhoz kapcsolódó ismertető táblákon például azt is jelölik, hogy mely fajok vannak ritkulóban, és azt is, hogy pontosan milyen mértékben fenyegetettek (pl. vadonban kihalt, kritikusan veszélyeztetett, veszélyeztetett, sebezhető fajok).

Veszélyeztetett fajok szaporítása

A Budapesti Állatkertben a 2021-es évben sem volt hiány gyermekáldásban: az intézmény szinte hétről hétre számolt be újabb és újabb kisállatok világra jöveteléről! Az év során sikeresen szaporított fajok között számos olyan is akad, amely természetes élőhelyén ritkulóban van, fenyegetettnek, veszélyeztetettnek számít. E fajok mindegyikére igaz, hogy természetvédelmi célú, állatkerti szaporításuk érdekében az állatkertek nemzetközi szakmai közössége összehangolt tenyésztési programokat tart fenn, amelyeknek a Fővárosi Állat- és Növénykert is tevékeny résztvevője.

A 2021-es esztendőben világra jött kisállatok közül természetesen Samu, az áprilisban született kiselefánt a legnépszerűbb. Születése azonban nemcsak azért öröm, mert a látogatók nagyon szeretik, hanem természetvédelmi jelentősége is van, hiszen az **ázsiai elefánt** (*Elephas maximus*) veszélyeztetett állatfaj.

A nagyközönség körében lényegesen kevésbé ismert, ám szintén veszélyeztetett **tarvarjak** (*Geronticus eremita*) szaporítása azonban legalább ilyen nagy természetvédelmi jelentőségű eredmény. Ezek az íbiszfélék közé tartozó ritka madarak, amelyek egykor a Földközi-tengert övező valamennyi országban, az Alpok mentén, sőt, a középkorban még Magyarországon is előfordultak, az újabb időkben csak Északnyugat-Afrikában és a Közel-Keleten maradtak fenn néhány csökkenő egyedszámú állománnyal. Budapesten azonban most már évtizedek óta sikerrel szaporítják őket. 2021-ben kilenc fióka kelt ki és cseperedett fel sikeresen.

Az Állatkert ráadásul egy dél-spanyolországi tarvarjú visszatelepítési programban is részt vesz. E program célja, hogy az egykor Spanyolország területén is őshonosnak számító, de onnan már évszázadokkal ezelőtt eltűnt tarvarjak újra jelen legyenek az Ibériai-félsziget faunájában. A visszatelepítéseknek köszönhetően ma már több mint száz tarvarjú él vadon Andalúzia területén, 22 fészkelő párral. Az önfenntartó állomány kialakítása érdekében 2021 tavaszán tizenhét, állatkerti szaporulatból származó tarvarjat telepítettek vissza az andalúziai Cádiz tartományban: közülük hat a Budapesti Állatkertben jött a világra még 2020-ban. A 2021-ben kikelt fiókák egy része szintén visszatelepítésre kerül, őket az elmúlt hetekben már el is szállították Spanyolországba.

Az ugyancsak veszélyeztetett **ázsiai vadkutyák** (*Cuon alpinus*), akik sokak számára Rudyard Kipling *A dzsungel könyve* című novellagyűjteményéből lehetnek ismerősek, szintén jól szaporodnak a Budapesti Állatkertben: 2021-ben tíz kölyök született náluk. Budapesten egyébként 2008 óta foglalkoznak ezzel a fajjal, s az ideieket is beleszámolva azóta már több mint hatvan kölyök jött itt a világra. Közülük az időközben felcseperedett állatok a világ számos más, szintén a tenyésztési programban részt vevő állatkertjébe eljutottak, a franciaországi Thoiry-tól kezdve az oroszországi Novoszibirszkig, vagy a Minnesota-beli Apple Valley-ig.

Veszélyeztetett fajnak számít a kis panda, vagy másik nevén **vörös macskamedve** (*Ailurus fulgens*) is. Ezeket az állatokat 1990 óta láthatja az Állatkert közönsége, az első kölyök pedig 1992-ben született. Azóta számos alkalommal sikerült szaporítani őket, legutóbb 2021 nyarán. A kölyök, aki a Bonifác nevet kapta, a kiselefánthoz hasonlóan a látogatók egyik kedvencének számít.

A **szürkenyakú koronásdaru** (*Balearica regulorum*) szintén azok közé a veszélyeztetett fajok közé tartozik, amelyeket a 2021-es évben az Állatkert sikerrel szaporított. A két fióka június végén kelt ki a tojásból. A szülőpár – Mami és Papi – 1999 óta szinte minden esztendőben gondoskodtak az utánpótlásról: eddig tizenhat fészkelőre való, összesen több mint harminc fiókát neveltek fel.

A természetvédelmi jelentőséggel bíró szaporítási eredmények közül érdemes még kiemelni a két **perzsa leopárd** kölyök, Arya és Amir szeptemberi világra jövetelét is. Maga a leopárd, vagy más néven párduc (*Panthera pardus*) is sebezhető fajnak számít, ám az Állatkertben is látható leopárd alfaj, a Kaukázustól a Pakisztánig terjedő területen őshonos perzsa leopárd (*Panthera pardus tulliana*) kifejezetten veszélyeztetettnek mondható.

A Budapesti Állatkertben 2003 óta foglalkoznak perzsa leopárdokkal, és már korábban is sikerült szaporítani őket. Hét kölyök világra jövedele után azonban nyolc évnyi szünet következett a gyermekáldásban, mert az eredeti tenyészállatoknak idős korukban már nem voltak utódai. Az Állatkert azonban tovább akarta folytatni a ritka perzsa leopárdok szaporítását, ezért szereztek be két fiatal tenyészállatot Banu és Akhum személyében, akik be is váltották a hozzájuk fűzött reményeket. Érdekesség, hogy Banu, az anyaállat, bár a Jászberényi Állatkertben született, a régi budapesti vérvonalat képviseli. Banu anyja ugyanis az a Csiú nevű nőstény, aki még 2008-ban látta meg a napvilágot Budapesten az eredeti tenyészpár kölykeként. A most született kölykök tehát valójában a 2003-ban érkezett első budapesti perzsa leopárdok dédunokái.